

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum III. Ut quisque.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

& suis se privilegijs dignos faciant; habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus, ut ait Trident. *sess. 22. de refor. c. 1.* nil nisi grave, moderatum ac religione plenum præferentes, ut eorum actiones cunctis afferant venerationem. Et quamvis Clericorum nomine simpliciter prolato, in stricta acceptione, & prohibitoria, nec Episcopi veniant, nec alij in dignitate constituti Prælati Ecclesiastici, neque etiam Ecclesiarum Cathedralium Canonici, neque Monachi, sive Religiosi, *c. Quia periculosum 4. de sent. excom. in 6. cap. sedes Apostol. 15. de rescript. prout etiam post Abbatem & plures alios notat Felinus in c. Non dubium 5. de sent. excom. n. 1.* quia tamen morum, ac vitæ honestas, aliæque plura, quæ tam hoc, quam sequentibus Titulis statuuntur, omnibus in Clero constitutis, ac potissimum Ecclesiarum Prælati, aut Dignitate Ecclesiastica conspicuis &c. conveniunt, hinc in hoc etiam Titulo Clerici nomine omnes illi veniunt, qui Privilegijs Clericorum fruuntur, quamvis primâ tantum tonsurâ initiati forent, prout *cum, & post Abbatem, in rubricam hujus Tituli communiter advertunt AA.*

Advertendum secundò, tres communiter locos juxta antiquam consuetudinem in Ecclesia distingui. Unus est propinquus altari, in quo stant, aut sedent Sacerdotes, & qui Missæ sacrificio interveniunt: de hoc sermo est in *prima parte hujus Canonis, & in Can. 13. Concil. Bracarenensis primi tom. 2. Concil. Alter locus est, qui in choro includitur, plerumque cancellis, de quo sermo est in altera parte Canonis, quòd videlicet intra chorum, dum divina mysteria peraguntur, Laici manere non debent, sed Clerici tantum psallentes. Sicuti etiam habetur in c. Sacerdotum. 30. dist. 2. de consecratione. Verùm extra celebrationem officiorum Laici non prohibentur orandi causâ chorum ingredi, sed & sub Missæ sacrificio communicandi causâ, vel ad altare*

offerendi; imò etiam propter consuetudinem cohonefari potest, ut Laici, præsertim viri, tempore sacrorum officiorum in choro sint, ita tamen, ut Clericos psallentes confabulatione, aut risu non interturbent. Tertius denique locus est extra chorum, qui Ecclesiæ navis dicitur, in hoc Laici manere debent, dum sacra mysteria celebrantur.

CAPITULUM II.

Clerici. I

SI Clericus arma portet, vel usurarius sit, excommunicari debet, (ita tamen, ut hæc excommunicatio ferenda tantum sententiæ sit, si post admonitionem contumacia accesserit) consuetudo tamen permittit, ut, dum iter faciunt, arma defensoria deferant.

CAPITULUM III.

Ut quisque.

PARAPHRASIS.

Unusquisque Parochus, seu curatus, Clericum suum habere debet, qui cum ipso canter epistolam, aut lectionem legat, qui & scholas habere, & Catechismum, seu Fidei Christianæ fundamenta juventuri tradere possit.

SUMMARIUM.

1. Curati reditus etiam pro ministro alendo sufficere debent.
2. Evangelium, aut epistolam, sub sacrificio Missæ solemniter, & in vestibus officio tali proprijs, ad cavendam irregularitatem cantantes, ordinem ad has functiones requisitum habere debent; & quamvis aliqua circa hæc immutare possit consuetudo, non omnia tamen sine difficultate approbari possunt.
3. Curati obligantur, ut per se, vel per alios idoneos, fidei rudimenta juventutem, & rudem populum doceant.

Notan-

1 Notandum primò : Curatus tantam reddituum foundationem habere deberet, ut Ministrum Clericum alere posset, sicuti etiam annotatū est in c. *proposuit. 6. de filijs presbyterorum. & sumitur ex c. 1. cau. 1. q. 2.*

2 Notandum secundò : Evangelium, Epistolam, aut lectiones sub Missæ sacrificio solemniter cantantes in pulpito, & sacris vestibus induti, debent esse Clerici ad hoc ordinati. c. 3. *dist. 92.* alioquin irregularitas contrahitur. c. 1. & 2. *de Clerico non ordinato ministrante*: vide, quæ docui lib. 1. *tra. 5. p. 5. c. 3. n. 2.* Porro tamen per consuetudinem multis in locis obtentum sit, ut officium cantandi & altari ministrandi absque vestibus solemnibus, & ordinatorum proprijs, etiam Laici subeant: tamen in Germaniæ nostræ mos, ut sacerdotes in pagis absque ministro respondente missas dicant, difficulter coonestari potest, cum ex antiquissima traditione aliquis loco ac vice populi sacrificanti respondere, debeat, teste Inno. 3. lib. 2. *de Mysterijs Missæ c. 25. S. Tho. 3. p. 9. q. 83. a. 5. ad ult. & alijs apud Suar. eadem parte dist. 87. q. 1.* Quare in Concilio Basiliensi ante annos 200. *sess. 21. c. de his, quæ in missa &c. inter Ecclesiarum non tolerandos abusus numeratur*, si sacerdos missam privatam sine ministro celebret, & in Concilio ultimo Moguntino Provinciali, quod habitum est anno 1549. *c. de Missæ officio*, ita decernitur: veterem canonem instaurantes prohibemus, ne quis sacerdos missarum solennia publica celebrare præsumat, nisi ad minus, duobus (tanquam ministris) præsentibus. Quod si in privata Missa commodè fieri id non potest, ad minus, adsit unus, qui respondentis locum suppleat, sed ita, ne sit proles illegitima, quam omnino patre celebrante, altari adstare prohibemus; multò minus concubina, siquam habuit.

3 Notandum tertio: Curati secundum sacros canones obligati sunt per se, vel per alium fidei Christianæ fundamenta,

orationem dominicam, symbolum Apostolorum, præcepta Dei, & Ecclesiæ &c. iuventuti, & rudi populo tradere.

CAPITULUM IV.

Si quis.

PARAPHRASIS.

Canon iste sumptus est ex Concilio Romano sub Gregorio secundo cap. *ulti.* ubi ita legitur: si quis ex Clericis comam relaxaverit, anathema sit. Responderunt omnes tertio anathema.

SUMMARIUM.

Præcipi debet Clericis, qui in sacris sunt, sub pœna excommunicationis ferenda sententia, ut convenientem suo statui tonsuram deferant.

Notandum. Clericis, qui in sacris sunt, maxime verò Religiosis, præcipi debet, ut tonsuram Ecclesiastico suo statui convenientem ferant: qui si admoniti non pareant, excommunicandi sunt, ita enim intelligi debent verba ista, anathema sit, id est, fiat per iudicis sententiam, sicuti Gl. hic monet, & Innocentius in c. *si quis ex Clericis. 23. dist. 23. & dixi lib. 1. tra. 5. p. 1. c. 2. in fine.* Porro, quæ dicta sunt de tonsura, simili ratione intelligi debent de habitu Clericali; prout docui lib. 5. *tra. 9. c. 12. n. 2.*

CAPITULUM V.

Clericus.

Non est concessum Clerico, ut comam aut barbam nutriat; sumptum id est ex Concilio Carthaginensi 4. *can. 44.* nam olim in occidente Clerici tonsi esse debebant, neque licebat ipsis comam nutrire, aut barbam, sicuti annotavi lib. 5. *tra. 9. c. 12. n. 2.*

CAPITULUM VI.

Clericus.

SI Clericus non in sacro ordine constitutus, nec religionem professus, tonsu-